

PLANOLOGIE MET EEN VISIE

Planologie heeft inherent gevolgen voor de toekomst: de effecten van beslissingen die nu gemaakt worden blijven generaties later nog doorwerken en zijn vaak lastig terug te draaien. Planologie wil de ruimtelijke inrichting sturen, maar is momenteel voornamelijk gefocust op de korte termijn en sterk gevoed door politieke belangen. In het essay 'verantwoordelijk voor de toekomst: op zoek naar een planologie voor de lange termijn' gaat Peter Pelzer in op de geschiedenis en tekortkomingen van de huidige Nederlandse planologie. Maar meer dan dat pleit hij voor een vernieuwing (of eigenlijk veroudering) in de manier van planvorming.

Waar plannenmakers in de vorige eeuw vaak groots waren, is er na de jaren 80 steeds meer aandacht voor de korte termijn en participatie in planvorming gekomen. Hoewel het belangrijk was dat de planologie uit de ivoren toren afdaalde, betoogt Pelzer dat het kind (de verbeeldingskracht) met het badwater (de blauwdrukplannen) is weggegooid. Juist in deze tijd, met langetermijnuitdagingen zoals klimaatverandering, lijkt de planologie in Nederland vast te zitten in ad-hocbesluitprocessen. De originele kernwaarden van de planologie kunnen uitweg bieden. De lange termijn, de verbeeldingskracht, oog hebben voor de generaties na ons, complexe systeemgevolgen en feedback loops van beslissingen staan hierin centraal. De rol van de planoloog in het speelveld is dus niet per se die van de vernieuwer, maar van de hoeder van het publiek belang (wat voor Pelzer gelijk staat aan oog voor de lange termijn).

Wat er dan volgens Pelzer voor nodig is om een goede planoloog te zijn, is een hele lijst. Een planoloog moet een integrale afweging maken door analyse en visie, betrokkenheid en afstand te combineren. Daarnaast is een moreel kompas belangrijk en politieke handigheid ook nodig om te zorgen dat plannen ook daadwerkelijk worden geïmplementeerd. De planoloog moet zorgen dat de juiste dingen op de juiste plek komen. Hierbij is ook een temporale dimensie belangrijk, want wat nu juist kan lijken, kan dat over 10 jaar niet meer zijn. Deze combinatie van analyse en langetermijnvisie is dus essentieel om tot goede ruimtelijke ordening te komen.

In het boekje van Pelzer wordt deze problematiek geschetst en wordt er binnen 70 pagina's naar een oplossingsrichting gewerkt. Zowel instrumenten (cijfers en woorden), voorstellingsvermogen, en concretere sturingsoplossingen komen aan bod. Dit is meteen de sterkte van het essay. Door middel van quotes en voorbeelden wordt het verhaal overtuigend en pakkend uiteengezet.

Zodoende toont het essay visie en oplossingsgerichtheid. Met 70 pagina's is het boekje geen dikke pil en is het toegankelijk en inspirerend. De valkuil is natuurlijk dat 70 pagina's niet voldoende is om op alle relevante onderwerpen diep in te gaan en bij vlagen worden discussies niet voldoende uitgediept. Een beperkter aantal onderwerpen had deze diepgang meer kunnen brengen. Echter, als inspirerende aanzet voor een nieuwe manier van denken, een sterke analyse voor wat er tekortschiet en concrete oplossingen is 'verantwoordelijk voor de toekomst' zeker een aanrader.

'Verantwoordelijk voor de toekomst: op zoek naar een planologie voor de lange termijn' - Peter Pelzer
Bron: Valiz.nl

Literatuurselectie

Pelzer, P. (2021) Verantwoordelijk voor de toekomst. Op zoek naar een planologie van de lange termijn. Amsterdam: Stadsessays trancityvaliz

Dorien Frinking (d.i.frinking@gmail.com) is masterstudent spatial planning. Eerder deed ze een bachelor sociale geografie en planologie in Utrecht.